

Dr. Vincent Hoek
Enterprise Architect, I-Interimrijk.nl,
onderdeel van de Uitvoeringsorganisatie
Bedrijfsvoering Rijk

NOG NET NIET WAAR GEBEURD...

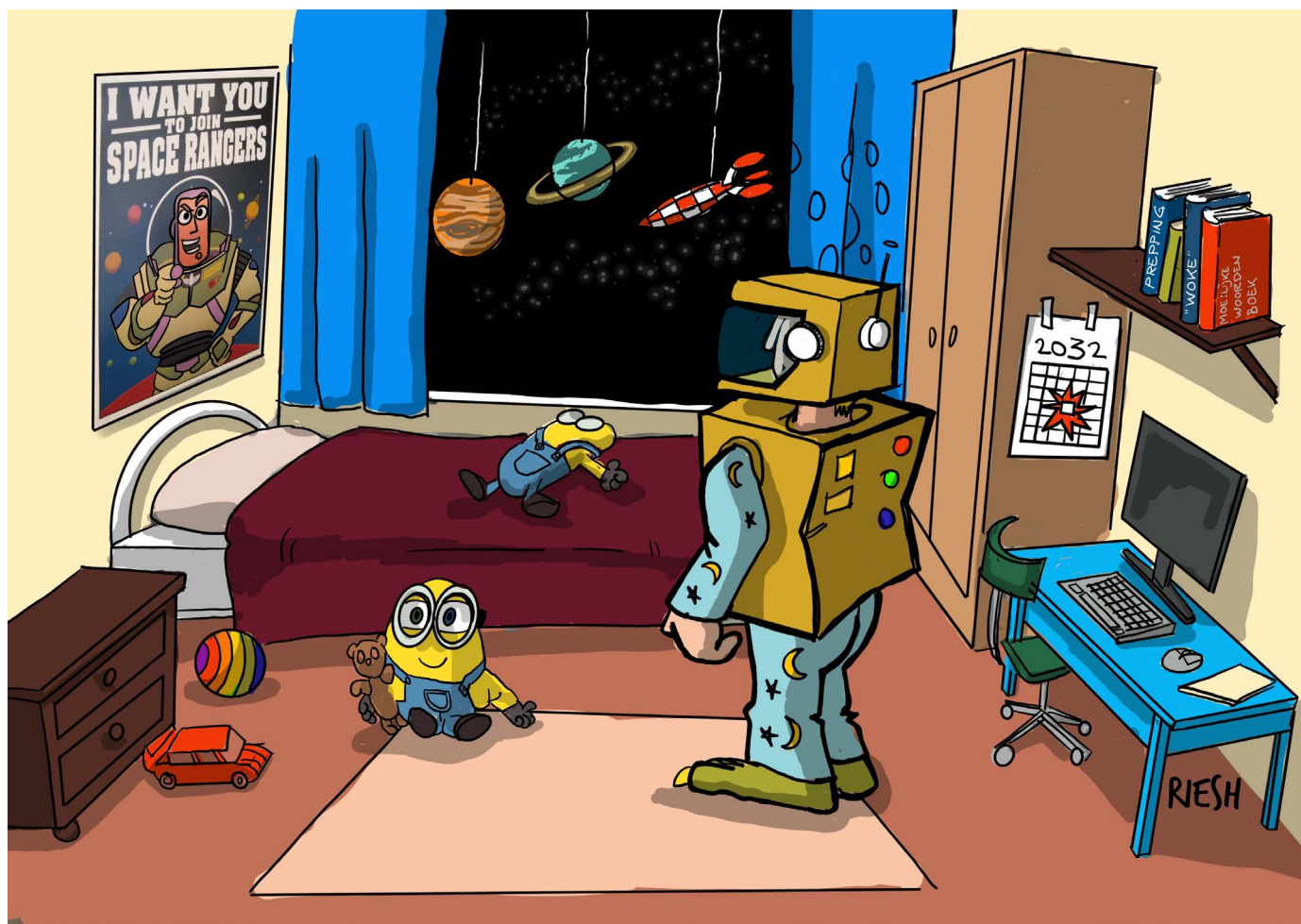
Майор Томски en de great reset

Het zonnestraaltje prikkelde zijn neus en *Major Tomski* slaat loom zijn ogen op. Daar, achter spiegelen plexiglas, komt de Zon op, vanachter Moeder Aarde zelf! Blauwe Parel met een Maan, in de Zwarte Oceaan. Hij slikt moeizaam. Beep---bedeep—bedeep-bedeep- met zijn versnellende hartslag komt de realisatie dat hij, als Neo na zijn Rode Pil, vast zit in een Matrix cocon. Kosmonaut Major Tomski, die zichzelf al zag in de glorieuze reeks van Sputnik en Joeri Aleksejevitsj Gagarin stond op het punt met spoed niks meer te worden! Té vroeg uit zijn kunstmatig coma gekomen! Voortgestuwd door natuurwetten en de schoonheid van wiskunde, werd ook hij slachtoffer van Russische overmoed. Rusland en Feiten! Het Heelal kent geen misinformatie. Hier zijn feiten niet immoreel, maar amoreel. *Space doesn't care!* Het gaat er hier niet om WAT je denkt, maar HOE je denkt. Waar niet eigenlijk?

Economische, technologische en culturele ontwikkeling en niet de politieke controle op een lokale leefwijze bepalen het welzijn, de invloed en de macht van mensen die ergens wonen. In essentie zijn beschavingen ecosystemen die schaarse goederen zo efficiënt mogelijk alloceren. Lukt dat niet, zijn migratie en verovering logische opties. Feit is dat de Russische demografie implodeert. Putin heeft daarop geprobeerd om de etnische verhoudingen in Oekraïne te veranderen, lokale economieën te ontwrichten en buurlanden te chanteren. Geholpen door desinformatie om de sociale cohesie te beïnvloeden. Terwijl zijn ademhaling moeizamer werd, realiseerde hij zich de kracht van Beelden.

Waarschijnlijk was zijn raket als politiek statement uit koers gebracht: '*Major Tomski*, de knappe kosmonaut, als tragisch-heldhaftige martelaar.'

De mensen op aarde denken dat zij zelfstandig politici kiezen, maar datawetenschappen bewijzen dat media zich laten manipuleren naar de gewenste gebeurtenis- en cultuurspecifieke context. Appende en twitterende individuen genereren datasets van duizenden socialemediaberichten over honderden kanalen, die zich laten correleren met visuele netwerkanalyse en combineren met discoursanalyse. Het resultaat is inzicht in bewust overlappende antagonistische verhalen, waaronder internationale complottheorieën zoals '*The Great Reset*' en Q-Anon, die o.a. Putin in de kaart spelen. Dankzij netwerk- en discoursbeïnvloeding kunnen extremistische actoren samenzweringstheorieën coöpteren om hun agenda's te bevorderen, waarbij manicheïstische verhalen worden gepromoot die de wereld opsplitsen in 'goed en kwaad' of in-groepen en out-groepen. Daarna kun je die krachten gebruiken van de ondergraving van Vertrouwen in Democratie en Openbaar Bestuur. Antagonistische groepen zijn sterk afhankelijk van sociale media en 'alt-tech'-platforms voor hun werving, mobilisatie en coördinatie van activiteiten, zoals online intimidatie en desinformatiecampagnes. Met ontwrichtende gevolgen, zoals bedreigingen tegen individuen en ratio verziekend complotdenken. Grofweg raken de hedendaagse complottheorieën twee centrale punten. Ten eerste wijst data analyse van sociale media op de samenloop van samenzwering en extreemrechts discours, wat tot echte politieke partijen en verstorend debat leidt, zoals rond

de 'Cultureel Marxisme' complottheorie (Breebaart, 2019) in 'The Great Reset' onzin. Ten tweede herinneren complottheorieën aan het samenzweerderige discours dat zijn oorsprong vond in de VS, zoals de QAnon-samenzwering.

Er zit een internationale dynamiek achter verspreiding en adoptie van desinformatie. Grootschalige data-analyse van Telegram-kanalen heeft vastgesteld dat QAnon een wereldwijd fenomeen werd, waarvan het discours versmolt met discussieonderwerpen die van belang zijn voor extreemrechtse gemeenschappen, waaronder wereldpolitiek, complottheorieën, COVID-19 en de anti-vaccinatiebeweging. Het is een uitdaging gebleken voor begrensde Staten, om zich te verweren tegen bewust internationaal verspreide complottheorieën. Zo was Q-Anon bedoeld om de Amerikaanse kiezer te beïnvloeden, maar vond de verhaallijn ook internationale fans. Dankzij de transnationaal genetwerkte sferen van gelijkgestemde groepen en kanalen die samen een ecosysteem vormden. Als een bericht wordt doorgestuurd naar een ander kanaal, ontstaat een meetbare, betekenisvolle netwerkrelatie. Link-analyse legt vervolgens de 'verborgen populaties' bloot die anders moeilijk toegankelijk zouden zijn. Statistisch significante aanwezigheid van woorden als 'vrijheid' 'WEF' en 'ontwaakt' clusteren doorgaans met extreemrechtse of samenzweerderige inhoud in Telegram-kanalen en Facebook-gemeenschappen.

Dit levert voedsel aan maatschappelijk kostbare en ontwikkende protesten, die uiteindelijk nergens over gaan, maar wel onbehagen oproepen, rond de onnodige aanname van een geheim schadelijk plan, wanneer rationele verklaringen veel waarschijnlijker zijn, maar ook meer intellectuele discipline vereisen. Het gaat er niet om WAT je denkt, maar HOE je denkt. Extreemrechtse kanalen ondersteunen zo geloofssystemen die worden gekenmerkt door onder andere nationalisme, racisme, xenofobie, antidemocratische gevoelens of de verdediging van het idee van een sterke leider, met alle gevolgen voor culturele, maatschappelijke en politieke onrust. Allemaal 'eigen meningen' ... maar door de dataset uit te werken als grafiek, wel met knooppunten die kanalen vertegenwoordigen en (gerichte) randen die berichten doorsturen. Grafieken worden gevisualiseerd en geanalyseerd met behulp van gespecialiseerde software voor netwerkanalyse, zoals Gephi. Dankzij visuele netwerkanalyse kan men vervolgens de relatieve positie en centraliteit van knooppunten en clusters van knooppunten gebruiken om nauwer verwante kanalen en gemeenschappen van bijzonder sterk onderling verbonden actoren te identificeren en zo de focus leggen op de werkelijke bronnen. Zo ontstaat een coherente dataset, waaruit verschillende verhalen kunnen worden gedolven, die zich laten contextualiseren naar narratieve categorieën, zoals racistische, antisemitische en witte slachtoffersverhalen, anti-'woke'-verhalen,

anti-establishment verhalen, anti-regeringsverhalen, coronavirus-samenzweringen, QAnon-samenzweringverhalen en 'The Great Reset'-complottheorie. Content-aggregatoren bundelen en herzenden alle onzin. Hetgeen correleert met het *weaponizen* van samenzweringsgemeenschappen door extreemrechtse actoren. Het waren niet voor niets vooral de Qanon dwaallichtjes die voor Trump stemden en ook in Europa is de toenadering tussen rechtse politieke kanalen en kanalen die complottheorieën propageren meetbaar. Antidemocratische verhalen, gericht op regeringen en 'elites' - een belangrijk kenmerk van het extreemrechtse discours - fungeren als brug tussen Great Reset onzin en het extreemrechtse discours. Het centrale thema is dat de overheid individuele vrijheden onderdrukt, om mensen klaar te stomen voor nog uitgebreidere controle en dat dit van tevoren is gepland omwille van ontvolking. Een subset van deze berichten framet de pandemie als georkestreerd door 'globalisten' of Joodse elites, waardoor de eeuwenoude antisemitische samenzweringstheorie van vermeende Joodse wereldheerschappij wordt gekanaliseerd die ook opduikt in de 'The Great Reset'-complottheorie. Complottheorieën dienen al eeuwen als universele verklaring voor crises in tijden van politieke onbeheersbaarheid. De economische en financiële impact van de schuivende wereldwijde logistieke ketens, klimaat- en energie crises zijn inderdaad niet beheersbaar, maar dat is zijn raket nu ook niet meer.

'The Great Reset' hype is gebaseerd op een feitelijk initiatief van het *World Economic Forum*, maar beweert ten onrechte dat de coronaviruspandemie een hoax was die door het WEF was opgezet om een regering van de Nieuwe Wereldorde te installeren die het kapitalisme zou vernietigen en mensen in communistische arbeidersdrones zou veranderen. Dit alles leunend op de quote: 'je zult niets bezitten en nog steeds gelukkig zijn', ontleend aan het boek van 2020 over COVID-19: De grote reset geschreven door WEF-voorzitter Klaus Schwab, die ook de kern vormt van de complottheorie. De vermeende agenda van het *World Economic Forum* gaat in tegen extreemrechtse en nationalistische sentimenten. Feitelijk is 'The Great Reset'-samenzwering een incarnatie van de eeuwenoude samenzwering dat Joodse elites de wereld besturen. Zij leunt op racisme, antisemitisme, islamofobie en ontmenselijke termen zoals 'hybride' om te verwijzen naar kinderen

van ouders met gemengde etnische achtergronden. Hier ligt de brug tussen het anti-'woke'-discours, anti-mainstream discours en coronavirus-samenzwering via 'wit slachtofferschap'. Blanken die zichzelf zien als slachtoffers van immigrantendaders of schurken en zich afzetten tegen politieke correctheid, positieve discriminatie of welzijnsprogramma's, om het beeld te construeren van een Systeem waarin zij en hun cultuur zouden worden benadeeld. Slachtofferschap doet het goed in samenzweringkanalen, waarin fascistische groepen zichzelf positioneren als slachtoffers van politieke repressie.

Een geavanceerde versie van dit witte slachtofferschap is de '*Great Replacement*'-complottheorie, die stelt dat blanke Europese bevolkingsgroepen door migratie bewust worden vervangen door minderheidsgemeenschappen. Racistische en anti-'woke' discoursen laten zich eenvoudig combineren met de '*great replacement conspiracy theory*' en de '*gender conspiracy theory*'. Complotdenkers zien in gendertheorie en genderstudies een ideologie die wordt gepusht door een machtige en geheime elite om conflicten tussen de seksen te veroorzaken.

Het anti-'woke'-discours laat zich karakteriseren als een verzet tegen emancipatorische sociale bewegingen. Waar 'woke' verwijst naar bewustzijn over verschillende vormen van sociale ongelijkheid, bijvoorbeeld met betrekking tot geslacht of ras, wordt in complottheorieën '*wokeness*' juist pejoratief gebruikt en worden kritieken op sociale ongelijkheden verdacht gemaakt. Veel datacorrelaties tonen de ondergraving van het vertrouwen in gevestigde democratische instellingen, zoals de media, reguliere sociale mediaplatforms, zoals Twitter, universiteiten, denktanks en bedrijven. De berichten gebruiken hierbij woorden als de 'liegende pers' (een term die herinnert aan de nazitijd- '*Lügenpresse*') of 'nepnieuwsmedia'.

Online desinformatie laat kortom duidelijke correlatie zien tussen extreemrechts en complotdenken. Dit getuigt zeker niet van de vrije meningsuiting van zelfstandige, betrokken burgers, maar van bewuste framing door *content aggregators* en *social bots*. Informatieoorlogvoering. Hypernormalisatie in plaats van wetenschap. Tegen die achtergrond was het in het Heelal nog niet zo gek.

Major Tom voelde de Vrede in zich stromen. Beep-Beep-Be eee eeeee..."